

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση T-297/22

BB Services GmbH

κατά

Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση (έκτο τμήμα) της 6ης Δεκεμβρίου 2023

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Τρισδιάστατο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Σχήμα φιγούρας παιχνιδιού με προεξοχή στο κεφάλι – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημείο συνιστάμενο αποκλειστικά στο σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος – Σημείο συνιστάμενο αποκλειστικά στο σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημεία i και ii, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημεία i και ii, του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]»

1. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος – Προσδιορισμός των ουσιωδών χαρακτηριστικών ενός σημείου (Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο i, και 51 § 1, στοιχείο α')*

(βλ. σκέψεις 36-40, 66-68)

2. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος – Εκτίμηση των ουσιωδών χαρακτηριστικών σε σχέση με τη φύση του προϊόντος (Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο i, και 51 § 1, στοιχείο α')*

(βλ. σκέψεις 41-45, 82-84)

3. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος – Τρισδιάστατο σήμα συνιστάμενο σε σχήμα φιγούρας παιχνιδιού με προεξοχή στο κεφάλι (Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο i, και 51 § 1, στοιχείο α')*

(βλ. σκέψεις 60, 61, 69, 70, 75, 77, 89, 93)

4. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικώς από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος – Προσδιορισμός των ουσιωδών χαρακτηριστικών ενός σημείου*
(Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο ii, και 51 § 1, στοιχείο α')

(βλ. σκέψεις 102-109, 141, 142)

5. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικώς από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος – Εκτίμηση των ουσιωδών χαρακτηριστικών υπό το πρίσμα της τεχνικής λειτουργίας του προϊόντος*
(Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο ii, και 51 § 1, στοιχείο α')

(βλ. σκέψεις 110-114, 117-122, 127, 154-156)

6. *Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Παραίτηση, έκπτωση και ακυρότητα – Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας – Σημεία αποτελούμενα αποκλειστικώς από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος – Τρισδιάστατο σήμα συνιστάμενο σε σχήμα φιγούρας παιχνιδιού με προεξοχή στο κεφάλι*
(Κανονισμός 40/94 του Συμβουλίου, άρθρα 7 § 1, στοιχείο ε', σημείο ii, και 51 § 1, στοιχείο α')

(βλ. σκέψεις 131, 138, 148-150, 160, 169-171)

Σύνοψη

Η Lego Juris A/S, παρεμβαίνουσα στην παρούσα υπόθεση, είναι η δικαιούχος του τρισδιάστατου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απεικονίζει φιγούρα παιχνιδιού με προεξοχή στο κεφάλι, το οποίο έχει καταχωριστεί στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)¹.

Η BB Services GmbH, προσφεύγουσα, υπέβαλε στο EUIPO αίτηση κήρυξης ακυρότητας του σήματος αυτού για τον λόγο ότι συνίσταται αποκλειστικώς, αφενός, σε σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος και, αφετέρου, σε σχήμα απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος².

Το EUIPO απέρριψε την αίτηση κήρυξης ακυρότητας.

Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή που άσκησε η προσφεύγουσα. Αποσαφηνίζει τα κριτήρια για την εκτίμηση των σημείων που αποτελούνται αποκλειστικά από το φυσικό ή λειτουργικό σχήμα του προϊόντος κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημεία i και ii, του κανονισμού 40/94, εφαρμόζοντας τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου.

¹ Το σήμα καταχωρίστηκε για τα προϊόντα των κλάσεων 9, 25 και 28.

² Κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημεία i και ii, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε, σε συνδυασμό με το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο i, του κανονισμού 40/94, το οποίο απαγορεύει την καταχώριση σημείων που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, το Γενικό Δικαστήριο εφαρμόζει, κατ' αναλογία, τη σχετική με την παράγραφο 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του άρθρου αυτού νομολογία³. Από την εφαρμογή αυτή προκύπτει ότι, για τον προσδιορισμό των ουσιωδών χαρακτηριστικών του επίμαχου σημείου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλα πληροφοριακά στοιχεία, πέραν της γραφικής παράστασης, όπως η αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού. Ο λόγος απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο i, του κανονισμού 40/94 δεν εφαρμόζεται όταν το σχήμα έχει τουλάχιστον ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό το οποίο δεν επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, με αποτέλεσμα το σήμα να μην αποτελείται «αποκλειστικά» από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος.

Προκειμένου να διαπιστώσει αν το οικείο προϊόν εμπίπτει στην εν λόγω κατηγορία σημείων, το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί, κατ' αρχάς, ότι το προϊόν αυτό συνίσταται σε μια «συναρμοζόμενη φιγούρα κατασκευών» με διττό σκοπό, ήτοι αφενός έναν μη τεχνικής φύσης σκοπό, δηλαδή το παιχνίδι αυτό καθεαυτό, και αφετέρου έναν τεχνικής φύσης σκοπό, δηλαδή τη δυνατότητα συναρμολόγησης ή διασύνδεσης. Επομένως, το EUIPO έκρινε ορθώς ότι η φύση του οικείου προϊόντος εμπίπτει στην κατηγορία «φιγούρα παιχνιδιού». Αντιθέτως, παρέλειψε να διαπιστώσει ότι η φύση του εμπίπτει και στην κατηγορία «συναρμοζόμενη φιγούρα κατασκευών».

Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο επικυρώνει τα συμπεράσματα του EUIPO σύμφωνα με τα οποία τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σήματος αποτελούνται από το σχήμα της φιγούρας, που έχει ανθρώπινη εμφάνιση, και από τα διακοσμητικά και επινοημένα στοιχεία της, ήτοι το κυλινδρικό σχήμα του κεφαλιού, το βραχύ και ορθογώνιο σχήμα του λαιμού και το τραπεζοειδές σχήμα του κορμού (στο εξής: διακοσμητικά και επινοημένα χαρακτηριστικά). Παρά ταύτα, το EUIPO παρέλειψε να θεωρήσει ως ουσιώδη τα «τεχνικά» χαρακτηριστικά, ήτοι την προεξοχή στο κεφάλι, τις λαβίδες στα χέρια και τις οπές στο πίσω και στο κάτω μέρος των ποδιών (στο εξής: τεχνικά χαρακτηριστικά). Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το EUIPO έλαβε υπόψη μόνον τη γραφική παράσταση του σήματος και παρέλειψε να λάβει υπόψη άλλα χρήσιμα στοιχεία που σχετίζονται με τη φύση του συγκεκριμένου προϊόντος, ιδίως τη γνώση του κοινού σχετικά με το σύστημα συναρμολογούμενων κατασκευών της παρεμβαίνουσας.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι ορθώς το EUIPO έκρινε ότι τα διακοσμητικά και επινοημένα χαρακτηριστικά μπορούν να τύχουν τροποποιήσεων και διαμορφώσεων με, κατ' αρχήν, «ευρεία ελευθερία σχεδιασμού», με αποτέλεσμα ένα τουλάχιστον από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του επίμαχου προϊόντος να μην είναι συμφυές της γενικής λειτουργίας μιας φιγούρας παιχνιδιού ή της γενικής λειτουργίας μιας συναρμοζόμενης φιγούρας κατασκευών. Εξ αυτού συνάγει ότι, ανεξαρτήτως των προαναφερθέντων σφαλμάτων εκτιμήσεως, το EUIPO ορθώς επιβεβαίωσε τη δυνατότητα καταχώρισης του επίμαχου σήματος υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο i, του κανονισμού 40/94.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94, το οποίο απαγορεύει την καταχώριση σημείων που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος, το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει

³ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:129), και της 23ης Απριλίου 2020, Gómbóc (C-237/19, EU:C:2020:296).

ότι το άρθρο αυτό δεν έχει εφαρμογή οσάκις υφίσταται μείζον μη λειτουργικό στοιχείο, όπως ένα διακοσμητικό ή επινοημένο στοιχείο, το οποίο αποτελεί μεν ουσιώδες χαρακτηριστικό του εν λόγω σημείου, πλην όμως δεν είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος για το οποίο προορίζεται το οικείο προϊόν.

Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι το EUIPO ορθώς έκρινε ότι το μη τεχνικό αποτέλεσμα του προϊόντος συνίσταται στην ικανότητα χρησιμοποίησής του για παιχνίδι και στην πρόκληση της αίσθησης ότι πρόκειται για «κουκλάκι» με ανθρώπινα χαρακτηριστικά. Εντούτοις, παρέλειψε να θεωρήσει ότι το τεχνικό αποτέλεσμα του εν λόγω προϊόντος έχει παράλληλα συναρμολογήσιμο και συναρμολζόμενο χαρακτήρα.

Εν συνεχεία, μολονότι το EUIPO ορθώς έκρινε ότι τα «μη τεχνικά» χαρακτηριστικά ήταν ουσιώδη χαρακτηριστικά του επίμαχου σήματος, αντιθέτως, παρέλειψε να θεωρήσει ως ουσιώδη τα τεχνικά χαρακτηριστικά.

Τέλος, μολονότι ο τεχνικός σκοπός που συνδέεται με τον συναρμολογήσιμο και συναρμολζόμενο χαρακτήρα του σήματος προκύπτει από ουσιώδη χαρακτηριστικά, υπάρχουν και άλλα ουσιώδη χαρακτηριστικά, τα οποία, δεδομένης της διακοσμητικής και επινοημένης φύσης τους, που απορρέει από την ελευθερία του δημιουργού, δεν είναι απαραίτητα για την επίτευξη τεχνικού σκοπού. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά τα σφάλματα εκτιμήσεως που διαπιστώθηκαν, το EUIPO ορθώς επιβεβαίωσε τη δυνατότητα καταχώρισης του επίμαχου σήματος και υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 40/94.